

Les restes d'Ernesto Morales Casado, arribant ahir a la tarda al cementiri d'Amposta. FOTO: JOAN REVILLAS

Memòria històrica

La família d'Ernesto Morales rep les seues restes 85 anys després: «Tanquem un cercle»

Va morir a la Presó Central d'Urduña el 1941, amb 33 anys, després d'haver sobreviscut fins a quatre trasllats per les diferents presons franquistes de la geografia espanyola

MARINA PALLÁS CATURLA
AMPOSTA

La família de l'ampostí Ernesto Morales ha rebut les seues restes, 85 anys després. «Realment tanquem un cercle», valora el seu nét, Alex Morales. Ernesto Morales va morir a la Presó Central d'Urduña, al País Basc, el 1941, amb només 33 anys, després d'haver sobreviscut fins a quatre trasllats per les diferents presons franquistes de la geografia espanyola.

La tarda del 27 de maig de 2026 quedarà marcada per a la família Morales. Al Cementiri d'Amposta, els descendents d'Ernesto Morales Casado van rebre ahir finalment les seues restes mortals, vuit dècades després que morís a la Presó Central d'Urduña (Biscaia), víctima de les condicions inhumanes del sistema pe-

nitenciari franquista. L'acte va ser presidit pel director de l'Institut de la Memòria, la Convivència i els Drets Humans – Gogora del Govern Basc, Alberto Alonso, i va comptar amb la presència de l'alcalde d'Amposta, Adam Tomàs i membres de la corporació municipal.

La identificació d'Ernesto Morales és la primera d'una víctima d'origen català entre les persones mortes a la presó d'Urduña, i forma part del programa del Govern Basc per recuperar i identificar desapareguts de la Guerra Civil i la dictadura. Fins ara s'han recuperat 93 cossos, un cop concloua l'exhumació, però encara en queden 62 pendents d'identificació.

Ernesto Morales Casado, nascut i veí d'Amposta, estava casat i tenia dos fills de 6 i 3 anys. Va ser detingut el setembre de 1938 a l'Aragó i, el 26 d'abril de 1939,

Familiars sostenint una fotografia de l'ampostí, que va morir a la presó del País Basc. FOTO: JOAN REVILLAS

CONTEXT Continuen les identifikacions

Gogora té a la seua web tota la informació adreçada a les persones que creguen que el seu familiar va poder morir a la Presó Central d'Urduña (Biscaia), on s'explica el procés a seguir. El procés de presa de mostres genètiques és mitjançant una mostra de saliva; un procés indolor, i tot el procés d'anàlisi de mostres no té cap cost per a la persona interessada.

El programa per a la Cerca i Identificació de Persones Desaparegudes durant la Guerra Civil vol contribuir a cicatritzar el patiment dels familiars de les persones desaparegudes, identificant-les i retornant-les a les famílies, i és un procés que dignifica la societat en conjunt, en atorgar a aquestes víctimes el lloc que mereixen a la memòria col·lectiva de la societat actual.

ingressava a la Presó Provincial de Tarragona, procedent de la de Saragossa. Condemnat a dotze anys i un dia per «auxili a la rebel·lió», va ser traslladat fins a quatre vegades en només dos anys: Saragossa, Tarragona, Ciudad Rodrigo, Castuera i, finalment, Urduña.

La documentació conservada mostra un patró que es repeteix entre les víctimes d'Urduña: detencions un cop acabada la guerra, trasllats lluny del lloc d'origen i morts provocades per les condicions extremes de la presó. La majoria dels presos que hi van morir eren homes procedents d'altres comunitats autònomes.

Per a la família Morales, el procés ha estat llarg. El nét d'Ernesto, Àlex Morales, explica que tot va començar fa dos anys: «Van ser ells, els de Gogora, els que es van posar en contacte amb l'Ajuntament i amb nosaltres i ens van dir que les restes podien ser les del meu iaio. El meu germà gran i jo vam aportar les mostres d'ADN».

La història familiar havia quedat fragmentada. La vídua d'Ernesto, que es va tornar a casar, sempre havia explicat que el seu marit havia mort per una infecció a la presó, però els detalls s'havien anat perdent amb el temps.

«La informació que teníem era mig esborrada. Dels que el van conèixer no queda ningú i ma iaia es va tornar a casar, va tenir altres fills i va refer la seua vida», valora. «El problema és que ha tardat 85 anys en tornar aquí. És una pena tot el que ha passat. Cal que la gent prengue consciència de l'horror que va haver durant aquells anys».